

Afdeling **Beleid en Programmering**  
Onderwerp **Extra zorg tippelzone**

Bezoekadres  
Europaweg 8

Postadres  
Postbus 268  
9700 AG Groningen

E-mailadres  
info@ocsw.groningen.nl

Website  
www.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen  
te  
**GRONINGEN**

<b>GRIFFIE</b>	
reg.nr.	grog. 1846316
ingek.	- 5 MRT 2009
class.	- 2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Telefoon (050) 367 61 42 Bijlage(n)

Ons kenmerk OS 09.1836916

Datum - **5 MRT 2009** Uw brief van

Behandeld  
door **J Martini**

Geachte dames en heren,

Op 26 augustus 2008 heeft uw raad gedebatteerd over het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie "Extra zorg Tippelzone" en het preadvies van ons college. De ChristenUnie heeft daarbij aangegeven te willen zoeken naar de beste mogelijkheden voor hulp aan en zorg voor vrouwen die in de straatprostitutie zijn terechtgekomen. We hebben toegezegd in maart 2009 terug te komen op de vraag hoe wij de hulpverlening aan de tippelprostituees kunnen verbeteren. Dat doen we met deze notitie.

### Situatie in Groningen

In Groningen voeren we al jaren een stevig en stabiel beleid rond de problematiek van verslaving en prostitutie. We hebben daarbij niet de illusie dat wij prostitutie volledig kunnen uitbannen, maar we richten ons op het bieden van maximale zorg en mogelijkheden aan verslaafde vrouwen om uit de wereld van de prostitutie te stappen. Wanneer uitstappen (nog) niet aan de orde is, zorgen we met de verschillende instellingen in de stad voor hulpverlening gericht op gezondheid en stabilisatie.

In Groningen kennen we sinds 1998 een tippelzone. Anders dan in andere steden, waar de tippelzone is gesloten en de problematiek elders in de stad weer opduikt, functioneert onze zone goed als het gaat om het beperken van overlast voor burgers, het verbeteren van de veiligheid, de hulpverlening en medische zorg voor de straatprostituees.

Er maken circa 135 vrouwen gebruik van de tippelzone, waarvan 60 tot 80 vrouwen met grote regelmaat op de tippelzone werken. De rest is of eenmalig, of voor een korte periode, of met grote tussenpozen op de zone te zien. Per avond werken er 15-20 vrouwen op de zone. Circa 80% van de vrouwen op de tippelzone is verslaafd aan harddrugs.



Bij de tippelzone voert VNN het StraatProstitutieProject (SPP) uit. In de zogenoemde huiskamer op de zone biedt VNN verslaafde straatprostituees een veilige plek waar ze terecht kunnen voor koffie, condooms, spuitomruil, maaltijden en een praatje. Ook kunnen de vrouwen zich laten onderzoeken op seksueel overdraagbare aandoeningen door een GGD-arts. Verder is er wekelijks een verpleegkundige van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) aanwezig in de huiskamer.

Uit de omgevings-overleggen blijkt dat de ondernemers wel enige overlast ervaren maar minder dan verwacht. In het centrum is een duidelijke verbetering in de ervaren overlast opgetreden, hoewel er in mindere mate nog wel wordt getippeld na sluitingstijd van de zone.

Het debat in uw raad hebben wij ervaren als een steun voor het beleid dat we tot op heden voeren met als vraag in hoeverre we de hulpverlening nog zouden kunnen verbeteren, met name die hulpverlening die leidt tot het uitstappen uit de wereld van prostitutie en verslaving. We gaan daar in deze brief verder op in. We zullen in onze reguliere rapportages verslag doen van de vorderingen die we op dit terrein maken.

#### **Inventarisatie van extra in te zetten zorg**

Tippelprostituees kunnen gebruik maken van de aanwezige hulpverlening. Een groot deel van de doelgroep is verslaafd aan harddrugs en daardoor minder gemotiveerd om gebruik te maken van de hulpverlening. Om de hulpverlening op dit gebied te verbeteren hebben we gesprekken gevoerd met diverse instellingen in de stad. Zo hebben we, om zicht te krijgen op de zorgbehoefte, contact gezocht met Stichting Huis, Stichting Straatmadelief, de politie en VNN. Vanuit de gemeente zijn de diensten OCSW en HVD betrokken. Verder hebben we contact gehad met Het Scharlaken Koord, een instelling die in samenwerking met Randstad een uitstapprogramma voor prostituees in Amsterdam heeft opgezet.

Op basis van deze inventarisatie geven we hieronder aan welke maatregelen we kunnen nemen op het terrein van:

- hulpverlening
- een stabiele huisvesting
- een time-out voorziening
- intensieve begeleiding en motivering van vrouwen tot de stap uit de prostitutie.

#### ***Hulpverlening***

Straatprostituees hebben problemen op meerdere terreinen, onder andere: huisvesting, gezondheid, sociale relaties, financiën, drugsgebruik en het gebruik van andere middelen. De huiskamer op de tippelzone speelt een grote rol in de zorg voor straatprostituees. Dit is een laagdrempelige opvang waar



vrouwen vrijwillig komen en waar ze niet worden verplicht tot hulpverlening, ondanks de problemen die de hulpverleners zien.

We hebben met VNN gesproken over hun methodiek. VNN is er van overtuigd dat de laagdrempelige methodiek werkt, maar dat door meer outreachend te werken en een dringender appèl te doen op de vrouwen, de kans groter is dat de situatie van de vrouwen verbetert. We gaan in overleg met VNN om te onderzoeken in hoeverre die outreachende aanpak geïntensiveerd kan worden. We gaan er daarbij vanuit dat een andere aanpak en inzet van VNN binnen het bestaande budget zal plaatsvinden.

### ***Een stabiele huisvesting***

VNN geeft aan dat in de praktijk blijkt dat een "eigen plek" voor de vrouwen zorgt voor stabilisatie. De noodzaak tot drugsgebruik en tippelen op de zone kan daardoor afnemen. Dit onderstreept het belang van huisvesting voor de betrokken vrouwen.

De vrouwen die in het StraatProstitutieProject zitten, hebben vaak geen onderdak omdat zij niet in aanmerking komen voor reguliere opvang (slaaphuis, crisisopvang, GGZ, vrouwenopvang).

In verband met werktijden en/of dubbele diagnose (combinatie van verslaving en psychische klachten) komen zij daar niet binnen omdat een dubbele diagnose voor veel instellingen een contra-indicatie is.

De problematiek van deze vrouwen wordt steeds complexer. Zij zijn getraumatiseerd door onderdrukking en seksueel geweld, kampen met psychiatrische problemen en verslaving en hebben geen onderdak.

Bovendien leven veel vrouwen in een gewelddadige relatie en hebben ze een laag zelfbeeld. Zij leven in een ritme van werken (prostitutie), scoren en gebruiken en zorgen vaak slecht voor zichzelf, zijn veel ziek en kampen met chronische ontstekingen, SOA's en gevolgen van slechte hygiëne.

Straatprostituees hebben te maken met verschuivingen van een stabiele situatie (*evenwicht*) naar onrustige periodes (*leven bij de dag*). Huisvesting zorgt voor een noodzakelijke stabiele situatie, van waaruit persoonsgerichte hulpverlening mogelijk en effectief is. Uit literatuur en de gesprekken met de instellingen blijkt dat bij een stabiele huisvestingssituatie de hulpverlening bij deze doelgroep dient te bestaan uit voornamelijk verleiden en beperkte dwang. Bij een dwingende vorm van hulpverlening zullen deze vrouwen weer uit het zicht verdwijnen. In de beginfase, direct na opname, zal vooral het wonen in de voorziening centraal moeten staan, dus gericht op behoeften ten aanzien van woonvaardigheden, dagritme, sociale activiteiten of (vrijwilligers-)werk en sociale vaardigheden.

Stabilisatie is in de woonvoorziening het doel en daarvoor moet de tijd genomen worden. De basisdoelstellingen zijn ten eerste het verbeteren van lichamelijke en geestelijke gezondheid en ten tweede de stabilisatie van het drugsgebruik ten einde de kwaliteit van het leven te verbeteren. De



hulpverlening dient uiteindelijk gericht te zijn op het vinden van zelfstandige woonruimte waardoor ook weer ruimte ontstaat voor opname van andere vrouwen in de opvangvoorziening.

#### *Mogelijkheden Stichting Huis*

VNN en Stichting Huis hebben een inventarisatie gemaakt van de aanwezige straatprostituees, waardoor inzichtelijker is geworden wat voor soort hulp per individu nog nodig is. Er is begin 2009 een lijst gemaakt van 14 dakloze vrouwen (momentopname) die in aanmerking zouden kunnen komen voor een opvang. In de praktijk echter blijkt de individuele problematiek van dien aard dat er nagenoeg geen gebruik wordt gemaakt van de bestaande opvang. Er zijn momenteel 18 vrouwen die op een soort schaduwlijst gezet kunnen worden<sup>1</sup>.

Stichting Huis geeft aan dat men wel mogelijkheden heeft de doelgroep op te vangen, maar dat het moeilijk is de vrouwen in huis te krijgen en te houden. Straatprostituees mengen zich slecht met andere doelgroepen in een maatschappelijke opvang. De mogelijkheden die Stichting Huis nu te bieden heeft, zijn de ziekenboeg in het A-Huis en salon De Marne waar ze gebruik kunnen maken van de medische voorzieningen. Zowel in het Ommelandershuis als het A-Huis kent Stichting Huis speciaal voor deze doelgroep de mogelijkheid om bijvoorbeeld om 03.00 uur 's nachts binnen te komen. Dit moet echter wel op afspraak. De mogelijkheden van opvang zijn misschien niet goed bekend bij de vrouwen. Wij hebben afgesproken met VNN en Stichting Huis dat men de komende periode hier gericht aandacht voor zal hebben.

#### *Onconventioneel wonen*

Onconventioneel wonen is een vorm van stabiele huisvesting waarbij een vrouw van de tippelzone bijvoorbeeld in een caravan woont op een plek waar er geen overlast ontstaat. We zullen de mogelijkheden voor dit anders wonen samen met andere partijen nader onderzoeken.

#### *Verbouwing Schoolstraat*

Stichting Huis is met vergaande plannen bezig om de Schoolstraat te verbouwen. Deze verbouwingsplannen geven direct mogelijkheden om een stabiele huisvesting te bieden aan vijf á zes vrouwen. Stichting Huis denkt aan een aparte unit in de Schoolstraat voor vrouwen die gemotiveerd zijn om dag en nacht gebruik te maken van de ruimte. Voordeel van een aparte unit in de Schoolstraat is dat voor alle units centraal 24-uurs hulp aanwezig is en daardoor financieel beheersbaar.

---

<sup>1</sup> Dit zijn vrouwen die tijdelijk onderdak hebben bij bijvoorbeeld een familielid of een zogenaamde "suikeroom". Op termijn kunnen deze vrouwen weer voorkomen op de lijst van dakloze vrouwen.



Stichting Huis wil nog vóór de zomer de verbouwplannen concreet hebben.

#### *Time-out voorziening*

Bij een crisis kan uiteraard altijd gebruik worden gemaakt van het ziekenhuis. Maar de medewerkers van de huiskamer hebben ook de mogelijkheid om verslaafde vrouwen op korte termijn een veilig en laagdrempelig onderkomen te bieden. Dit is het time-out-bed in het Intramuraal Motivatie Centrum (IMC). Hier kunnen vrouwen uitrusten en bijkomen.

Het IMC richt zich in eerste instantie op mensen die geplaatst worden in het kader van een strafrechterlijke maatregel, voornamelijk mannen. In die zin is er op het IMC geen specifiek hulpverleningsaanbod dat geschikt is voor de vrouwen. Op de time-outplek kunnen vrouwen met behoud van methadon tien dagen verblijven. Zij mogen daar niet gebruiken, maar worden bij binnenkomst gezien door de verslavingsarts en krijgen, wanneer hij dat nodig acht, methadon verstrekt. Nadeel is het feit dat de doelstelling van het IMC is om mensen te motiveren voor een reguliere opname. De vrouwen ervaren dat als een (te) grote druk en dit leidt vaak tot voortijdig vertrek en vervolgens terugkeer in het oude gedrag. Kiezen vrouwen voor een reguliere opname dan kunnen zij daar tot vier maanden blijven en wordt een vervolgbehandeling gezocht.

VNN gaat nu op ons verzoek onderzoeken of de regels voor opname voor de straatprostituees aangepast kunnen worden en of er alternatieven zijn.

Overigens zal Stichting Huis onderzoeken of ook in de Schoolstraat een time-outbed gerealiseerd kan worden.

#### *Overige mogelijkheden om de hulpverlening te verbeteren*

Minister Rouvoet heeft bij besluit van 12 december 2008 14,5 miljoen beschikbaar gesteld om een eenmalige impuls te geven aan de totstandkoming van uitstapprogramma's voor prostituees. De organisaties Asja en Het Scharlaken Koord (in samenwerking met Randstad) hebben op dit moment een plan ingediend ten behoeve van raamprostituees.

Wij onderzoeken op dit moment in hoeverre wij in Groningen gebruik kunnen maken van deze stimuleringssubsidie. Aanvragen kunnen bij het ministerie worden ingediend tot 31 december 2009.

**Stichting Straatmadelief**



In de raadsvergadering van 12 november 2008 is in een motie door de VVD en de PvdA verzocht “om in overleg met Stichting Straatmadelief te kijken waar een intensivering van de werkzaamheden nodig en wenselijk is, hier goede afspraken over te maken en de daarvoor benodigde middelen, voor een bedrag van ten hoogste € 8.000 aan te koppelen”. Op 15 december 2008 heeft er een gesprek plaatsgevonden met Stichting Straatmadelief. Stichting Straatmadelief heeft aangegeven niet dit hele bedrag nodig te hebben. Op basis van de te verrichten activiteiten<sup>2</sup> hebben wij Stichting Straatmadelief een extra incidentele subsidie van € 3.790,- toegekend. Daarmee krijgt deze instelling een totaalsubsidie van € 11.690,- voor 2009.

### **Samenvattend**

1. De huidige gehanteerde hulpverleningsmethodiek van de VNN werkt, maar we verwachten dat VNN meer outreachend kan werken en dat die aanpak kan leiden tot een grotere kans op verbetering van de leefsituatie van de vrouwen.
2. Huisvesting zorgt voor een noodzakelijke stabiele situatie van waaruit persoonsgerichte hulpverlening mogelijk en effectief is.
3. De mogelijkheden van opvang zijn misschien niet goed bekend bij de vrouwen. Wij hebben afgesproken met VNN en Stichting Huis dat men de komende periode hier gericht aandacht voor zal hebben.
4. Onconventioneel wonen kan een (tijdelijke) oplossing zijn voor (enkele) vrouwen van de tippelzone. We gaan dan ook door met het zoeken naar geschikte locaties.
5. Stichting Huis heeft in de Schoolstraat verbouwingsplannen, daar zou men een stabiele huisvesting voor straatprostituees kunnen realiseren. Nadere invulling van die opvang en de hieraan gekoppelde hulpverlening zal in de komende tijd plaatsvinden in overleg met VNN.
6. In het Intramuraal Motivatie Centrum (IMC) heeft het SPP een bed ter beschikking om vrouwen een vrijwillige time-out mogelijkheid te bieden. Hier kunnen vrouwen uitrusten en bijkomen. Deze time-outvoorziening kent echter beperkingen voor de doelgroep van verslaafde straatprostituees.
7. VNN onderzoekt of de regels voor opname voor de straatprostituees aangepast kunnen worden en of er alternatieven te vinden zijn.
8. Bij de nadere invulling van de verbouwingsplannen in de Schoolstraat is het wenselijk ook de mogelijkheden te bekijken van een eventuele integratie van een time-outbed in deze opvang.
9. Het ministerie van Justitie heeft 14,5 miljoen euro beschikbaar gesteld om een eenmalige impuls te geven aan de totstandkoming van uitstapprogramma's voor prostituees. Wij willen in de komende tijd

<sup>2</sup> Een eenmalig onderzoek naar de Antwerpse tippelomstandigheden en de vervanging van het huidige kookgerei.

onderzoeken in hoeverre er in Groningen gebruik kan worden gemaakt van de stimuleringssubsidie.

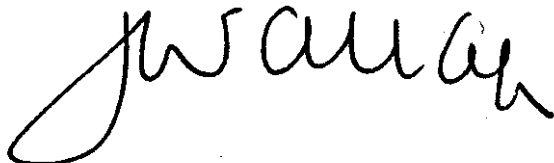
10. Met de aan de Stichting Straatmadelief gezonden beschikking d.d. 16 januari 2009 over de verlening van subsidie voor 2009 hebben we voldaan aan de motie d.d. 12 november 2008 van de VVD en de PvdA.

Gezien voorgaande concluderen wij dat er extra mogelijkheden zijn voor zorg voor vrouwen die in de straatprostitutie zijn terechtgekomen. Wij willen de hulp aan en de zorg voor deze vrouwen optimaliseren op de manier zoals we dat in deze brief hebben aangegeven.

Wij vertrouwen er op u hiermee op dit punt voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,  
burgemeester en wethouders  
van Groningen,

de burgemeester,



de secretaris,

